

Książka autorstwa Krzysztofa Liedela, Pauliny Piaseckiej i Tomasza R. Aleksandrowicza wydana przez Difin S.A. przy wsparciu finansowym Collegium Civitas jest publikacją kierowaną do szerokiego grona odbiorcy – pracowników administracji publicznej i sektora prywatnego, firm konsultingowych i doradczych, pracowników pionów analitycznych korporacji i firm, dziennikarzy, naukowców, studentów oraz pracowników służb mundurowych i specjalnych. Przedmiotem monografii jest analiza informacji w ujęciu badawczym nauk społecznych. Jak sugeruje to podtytuł, owa analiza służyć ma przede wszystkim zarządzaniu bezpieczeństwem. Wskazują na to także kompetencje autorów – są oni pracownikami Centrum Badań nad Terroryzmem Collegium Civitas. Krzysztof Liedel oraz Tomasz R. Aleksandrowicz są prawnikami, Paulina Piasecka zaś jest absolwentką Instytutu Spraw Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego.

Autorzy we wstępie książki zwracają uwagę na ważkość analizy informacji dla współczesnych społeczeństw, wobec faktu, że jej ilość przerasta możliwości poznawczych człowieka czy jakiegokolwiek systemu. Analiza informacji to coś więcej niż tylko dostęp do niej, to kluczowy element procesów decyzyjnych i czynnik motywacyjny wielu działań. Autorzy reprezentują pogląd, że w Polsce szkolenie i rynek

Krzysztof Liedel, Paulina Piasecka, Tomasz R. Aleksandrowicz, *Analiza informacji: teoria i praktyka. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Warszawa: Wydawnictwo Difin S.A. 2012, 228 s., il., wykr., ISBN 978-83-7641-649-6

DOI: 10.12775/TSB.2013.031

pracy dla analityków informacji to obszar, który dopiero się wykształca, swoją pracę traktują zatem jako podręcznik ujmujący to zagadnienie w sposób przystępny i elementarny.

Książka składa się z trzech części podzielonych na rozdziały (w pierwszej zamieszczono trzy, w pozostałych – cztery rozdziały). Pierwsza z nich dotyczy teoretycznych podstaw analizy informacji, druga poświęcona jest jej aspektom praktycznym, trzecia zaś przybliży metody i techniki analityczne. Całość uzupełniona jest słowem wstępu, zakończeniem, bibliografią, netografią oraz trzema załącznikami będącymi przykładami notatek dotyczących zamachu terrorystycznego w Norwegii z dnia 21 lipca 2012 r.

W części pierwszej zaskakuje, że jako pierwszy zamieszczono rozdział dotyczący teorii walki informacyjnej, podczas gdy rozdziały poświęcone zagadnieniom bardziej ogólnym, jak teoria informacji oraz źródła informa-

cji w analizie wywiadowczej, opublikowano w dalszej kolejności. Walka informacyjna to zagadnienie szczegółowe, rozdział więc umiejscawia ją w realiach historycznych, definiuje, omawia znane z dziejów współczesnych przykłady. Zaraz potem w kolejnym rozdziale autorzy przechodzą do definiowania informacji, procesów informacyjnych, klasyfikacji, funkcji i atrybutów informacji. W rozdziale trzecim pojawiają się takie terminy, jak: *język, sygnał, znak, źródła informacji* i ich różnorodne klasyfikacje (postrzegane przez pryzmat nauk społecznych i ich znaczenia dla bezpieczeństwa różnego rodzaju, w szczególności bezpieczeństwa państwa) oraz rodzaje zasobów informacyjnych. Zasadnym wydaje się zamieszczanie pojęć ogólnych, definicji i klasyfikacji jako wstępu do rozwinięcia zagadnień bardziej szczegółowych. Warto tu podkreślić, że rozdział drugi i trzeci prezentują treści niezwykle uniwersalne, przydatne tak w naukach społecznych i politycznych, jak i w obszarze informatologii. W sposób przystępny i w zwartej formie zbierają i porządkują wiedzę o informacji i jej zasobach, odnosząc zagadnienia teoretyczne do współczesnych ich przejawów, szczególnie w obszarze nowych mediów i narzędzi informacyjnych.

Kolejna część podręcznika poświęcona jest aspektom praktycznym analizy informacji, choć owa praktyka

mocno osadzona jest na podstawach teoretycznych, co można uznać za typowe podejście podręcznikowe. Rozumieniu tekstu znakomicie służą tabele i wykresy, które pojawiają się w całej publikacji, ale w części drugiej jest ich najwięcej. Umieszczono tu rozdziały poświęcone metodyce pracy analitycznej, strukturze dokumentu analitycznego, naruszeniom cyklu wywiadowczego i zarządzaniu zespołem analitycznym. W rozdziale szóstym, dedykowanym naruszeniom cyklu wywiadowczego umiejscowiono treści specjalistyczne związane z zarządzaniem bezpieczeństwem, w pozostałych – znalazły się treści ogólne z zakresu zarządzania czasem, organizacji pracy, przygotowania wypowiedzi czy szkoleń. Wiele kwestii zilustrowano przykładami.

Część trzecia dotycząca metod i technik analitycznych składa się także z czterech rozdziałów. W pierwszym z nich, w ujęciu psychologii poznawczej, ukazano procesy przetwarzania informacji przez człowieka. Stanowi on napisaną przystępnym językiem podbudowę naukową kolejnego rozdziału, w którym omówiono metody wnioskowania i funkcji poznawczych w zaawansowanych procesach analitycznych. Znalazły się tu metody przydatne w procesie analizowania informacji: wnioskowanie logiczne, dedukcja, indukcja, dekompozycja, krytyczne myślenie, analiza powiązań,

wzorców i trendów. Rozdział ten ma formę mocno skróconą i podręcznikową, wzmiankowane metody wylicza i omawia w stopniu bardzo podstawowym – wystarczającym do zrozumienia omawianych zjawisk, choć bez ich wyraźnego pogłębienia czy egzemplifikacji. Podobną budowę mają dwa ostatnie rozdziały publikacji – w sposób zwięzły omówiono w nich wybrane techniki analityczne (diagnostyczne, sporu i z użyciem wyobraźni) oraz typy, cele i wybrane modele analizy decyzyjnej: pułapki w procesie decyzyjnym, reguły decyzyjne oraz rodzaje decyzji. Także tu dyskusyjna wydaje się kolejność prezentacji niektórych zagadnień – reguły decyzyjne i rodzaje decyzji pozostawiano na koniec, podczas gdy wcześniej mówi się o różnych przejawach analizy decyzyjnej właśnie. Najbardziej dyskusyjną cechą publikacji jest pewien chaos kompozycyjny w układzie treści rozdziałów w obrębie trzech części książki – zaburzony zostaje oczekiwany w podręcznikach

porządek wykładu zagadnień: od ogólnych do szczegółowych.

Dużym walorem publikacji jest jej uniwersalność. Może być ona wykorzystana w kształceniu analityków informacji dla potrzeb służb państwowych i korporacyjnych. Przydatną w praktyce wiedzę znajdą tu także studenci kierunków infobrokerskich i informacyjnych. Autorzy niezwykle trafnie i obrazowo operują przykładami, co jest także niewątpliwą zaletą publikacji.

Warto nadmienić, że także w 2012 r. ukazała się publikacja tej samej trójki autorów, będąca niejako kontynuacją i rozwinięciem prezentowanej książki¹.

Natalia Pamuła-Cieślak

Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

¹ K. Liedel, P. Piasecka, T. R. Aleksandrowicz, *Analiza informacji w działaniu*, Warszawa 2012.